

BENEDICTUS

-----door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Latijnse naam: 'Gezegend'.

*

Benedictus van Nursia (ook van Norcia) osb, Monte-Cassino, Italië; stichter & abt; † 550; feest 11 juli.

Benedictus werd ca 480 te Nursia in de Italiaanse landstreek Umbrië geboren. Hij was van adellijke afkomst. Na zijn studies te Rome leidde hij drie jaar lang het leven van een woestijnmonnik in de eenzaamheid van een grot te Subiaco ten oosten van Rome. Vervolgens kwam hij aan het hoofd te staan van een naburig klooster: Vicovaro. Maar na een verijdelde vergiftigingspoging door de monniken keerde hij naar Subiaco terug. Daar legde hij de basis voor een aantal kloostergemeenschappen, die op de leest van zijn idealen zijn geschoeid. Tegen zijn 50e verhuisde hij met zijn monniken naar Monte Cassino en stichtte daar het klooster dat nu wordt beschouwd als de wieg van het West-Europese kloosterleven. Benedictus schreef zijn regel, waaruit de aanbeveling Ora et Labora (= Bid en Werk) wereldberoemd is geworden. Vooral dat 'werk' was in die tijd een doorbraak. Immers werk was voorbehouden aan de laagstgeplaatsten in de maatschappij: aan slaven en lijfeigenen. Adel en geestelijkheid werkten niet. Wanneer nu Benedictus niet alleen studie, maar ook werk voorschrijft naast gebed, vraagt hij daarmee van zijn monniken een houding van de minste der mensen; zij waren vaak van adellijke afkomst en voor hen was werken beneden hun rang en waardigheid. Tegelijk zou je achteraf kunnen opmerken, dat 'werk' sindsdien een steeds hoger maatschappelijke waarde is geworden!

Overall in Europa zouden zich de komende eeuwen volgelingen van Benedictus vestigen, en door hun werk kunst en cultuur bevorderen. (In Noord-Nederland hebben zij dijken aangelegd en landbouwgebieden aan het water onttrokken; alsmede bos- en wildgebied ontgonnen). Kloostergemeenschappen die niet op Benedictus teruggingen, maar bv. op Ierse abten, verruilden vaak in de loop der tijden hun meestal veel rigouzeuzer regel voor die van Benedictus. Diens regel blijkt in de praktijk het best het evenwicht te bewaren tussen theorie en praktijk; tussen zelfheiliging en naastenliefde, tussen activiteit en contemplatie. Tussen praktisch organisatievermogen en wijsheid.

In 1964 benoemde paus Paulus VI hem tot patroon van Europa. Paus Pius XII had hem in 1957 reeds uitgeroepen tot patroon van de grotten- en holenonderzoekers.

*

Benedictus van Gniezno osb.cam, Gniezno, Kazimierz, Polen; martelaar met Christianus, Isaac, Johannes en Mattheus; † 1003; feest 12 november.

In het jaar 1003 waren de camaldulenzers Benedictus, Isaac, Johannes en Matteus vanuit Italië naar Polen gekomen om er onder leiding van bisschop Adalbert van Praag het volk der Slaven tot het christelijk geloof te bekeren. Ze hadden zich Brno, Bohemen, gevestigd. na de dood van Adalbert waren ze verder de ongelovige gebieden ingetrokken en hadden zich een uiterst eenvoudig onderkomen gebouwd in de bossen van de Poolse streek Kazimierz, iets ten zuiden van Gniezno. De inlandse vorst Mescho hoorde van hun engelachtige levenswijze en kwam zich hoogstpersoonlijk op de hoogte stellen. Hij was zo onder de indruk dat hij hun een grote som geld aanbood. Maar krachtens hun religieuze levenswijze namen zij dat geschenk niet aan. Een stel bandieten had wel gehoord van de vorstelijke schenking, maar niet van de afwijzing ervan. In de nacht van 11 november overvielen ze de nederzetting in de hoop er een rijke buit te vinden. Er viel echter niets te halen. Omdat ze het niet konden geloven, wekten zij hun slachtoffers, maar zelfs onder bedreiging bleven zij de teleurstellende waarheid herhalen. Uit machteloze woede hebben de overvallers de bewoners toen maar gewurgd. Die verkeerden namelijk in de veronderstelling dat de vier een schat herbergden. De volgende morgen al werden ze gevonden en meteen als heilige martelaren bijgezet in de kloosterkerk.

De Poolse kok van het kloostertje, Christianus, had men dood in de tuin aangetroffen met een stok in de hand.

Aanvankelijk trok men daaruit de conclusie dat hij dus een minder heilige martelaar was, maar na verloop van tijd gunde men hem toch dezelfde eer als de overige vier.

Tezamen met de andere vier behoort Christianus tot de patroonheiligen van de Poolse kerk.

*

Er zijn nog vele andere heiligen en zaligen die Benedictus heten. Daartoe behoort ook de bouwer van de beroemde brug van Avignon (bekend van het liedje 'Sur le pont d'Avignon, on y danse'): **Bénézet van Avignon**, Frankrijk; † 1184; feest 14 april. Daarnaast zijn er vijftien pausen geweest, die zich Benedictus noemden.